

Aleg 1201

Sprawozdanie

Komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1910. do 30. września 1911.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 11. stycznia 1912 L. s. 8019. przekazał Wysoki Sejm komisji prawniczej sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1. lipca 1910. do 30. września 1911, która po jego zbadaniu przedkłada swoje uwagi i wnioski.

Sprawy Departamentu VI. rozpadają się na poszczególne działy, dlatego też komisya prawnicza do omawiania poszczególnych działów przystępuje:

Sprawy terytorytalne.

W swoim czasie zapowiedział Reprezentant c. k. Rządu krajowego, a w szczególności przed trzema laty, że dążeniem Jego będzie z biegiem czasu starać się o pomnożenie c. k. Starostw w Galicyi celem należytego prowadzenia czynności administracyjnych w kraju.

Zgodnie z tą zapowiedzią otwarte zostało dnia 1. lipca 1910. c. k. Starostwo w Oświęcimie, a obecnie czytamy w sprawozdaniu Wydziału krajowego, że najwyższem postanowieniem z dnia 9 listopada 1911, raczył Jego Ces. Król. Apostolska Mość zezwolić na utworzenie nowego c. k. Starostwa z siedzibą urzędową w Skolem, które to c. k. Starostwo rozpoczęło urzędową działalność z dniem 1. stycznia 1911

Byłoby pożądanem, ażeby kreowanie nowych, a jeszcze koniecznie potrzebnych Starostw w przyszłości w szybszem tempie postępować mogło, bo tego

wymagają mnożące się sprawy administracyjne, które z natury rzeczy jako takie szybko i energicznie załatwiane być powinny, jeżeli potrzebom ludności ma się stać zadość.

Minęło już przeszło lat 10 od czasu, kiedy zapadło najwyższe postanowienie co do kreowania nowego Sądu obwodowego w Czortkowie. Początkowo względy finansowe Państwa nie pozwalały na wprowadzenie w życie tego nowego Sądu obwodowego, a później względy natury lokalnej, jak brak mieszkań dla urzędników i służby, a poza to brak wody w mieście w równej mierze przyczyniały się do opóźnienia w otwarciu nowego Sądu. Obecnie przeszkody usunięte zostały, a Sąd obwodowy w Czortkowie rozpoczął swoją działalność urzędową.

Zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu otwartym został w Podkamieniu nowy Sąd powiatowy.

Powyższe dwa wypadki są bardzo skromnem załatwieniem postulatów ludności kraju i Sejmu, a spodziewać się należy, że c. k. Rząd w większej mierze i szybciej do tych postulatów się zastosuje, zwłaszcza, że postulaty te są uzasadnione i pomijane być nie powinny.

W załatwieniu sprawozdania komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1. lipca 1909. do 30. czerwca 1910 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 19. października 1910. między innymi następującą uchwałę:

Sejm ponawia uchwały swoje z lat poprzednich, dotyczące otwarcia nowych Sądów powiatowych i obwodowych i wzywa c. k. Rząd, aby otworzył jak najspieszniej Sądy obwodowe w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu i Żółkwi, tudzież Sądy powiatowe w Baranowie, Jagielnicy, Jezierzanach, Strzeliskach nowych, Uścierykach, Zawałowie, Jaryczowie, Kozłowie i Magierowie.

Uchwała ta zakomunikowaną została c. k. Rządowi, jednakże nawet naürgens w tej sprawie ze strony Wydziału krajowego z dnia 9. maja 1911. odpowiedź c. k. Rządu dotychczas nie nadeszła. Na tejsamej sesji sejmowej, a w szczególności dnia 26. września 1910, powziął Wysoki Sejm uchwałę domagającą się utworzenia nowych Sądów powiatowych w Chorostkowie i Husakowie. Dotyczące uchwały przedłożone zostały c. k. Rządowi, który za pośrednictwem Ministerstwa sprawiedliwości pismem z dnia 23. stycznia 1911. odpowiedział, że o ile dotyczy otwarcia Sądów powiatowych w Husakowie i Chorostkowie, nie może na razie nic zarządzić, nie podając przytem żadnych motywów, tylko zaznaczając, że więcej wskazanem by było otworzenie nowych Sądów powiatowych w Strzeliskach nowych, Uścierykach, Zawałowie i Jagielnicy, co do których Ministerstwo sprawiedliwości już pewne postanowienia powzięło, aniżeli utworzenie Sądów powiatowych w Chorostkowie i Husakowie.

Komisya prawnicza sądzi, że tego rodzaju odpowiedź nie może Wysokiego Sejmu zadowolnić i nie odpowiada jego stanowisku i powadze. Jedną z najpilniejszych jest sprawa utworzenia nowego Sądu powiatowego w Zakopanem.

Dotycząca uchwała Wysokiego Sejmu powzięta na posiedzeniu dnia 26. września 1910. zakomunikowaną została pismem c. k. Prezydum Namiestnictwa z 30. października 1910. l. 17.162, jednak odpowiedź dotąd z c. k. Ministerstwa sprawiedliwości nie nadeszła, przypuszczać jednak należy, że sprawa ta spotka się z przychylną opinią c. k. Ministerstwa sprawiedliwości.

Sprawy o utworzenie nowych Sądów powiatowych w Czernelicy, w Horzance, Narolu, Łomnej, Perehińsku, Wielopolu skrzyńskim są w toku dochodzeń,

dlatego dotyczących sprawozdań Wydział krajowy przedłożyć nie mógł. O ile niektóre sprawy kreowania nowych sądów uległy odpowiednim badaniom, o tyle Wydział krajowy poprzedkładał odrębne sprawozdania, które też odrębnie będą traktowane.

W sprawach utworzenia c. k. sądów powiatowych w Łącku, Bukaczowcach, Przecławiu i Radomyślu nad Sanem c. k. Rząd i miarodajne czynniki oświadczyły się odmownie a to bądź z tej przyczyny, że projektowany obszar dla przyszłego Sądu jest za mały, bądź z tej przyczyny, że ilość ludności jest za małą, aby dla niej nowy Sąd tworzono, bądź też wreszcie z tej przyczyny, że po wydzieleniu z istniejących sądów gmin, któreby do nowych sądów przydzielić należało, dawne okręgi sądowe w ten sposób uszczuploneby zostały, że agendy tych sądów nie odpowiadałyby siłom conceptowym i manipulacyjnym danego sądu.

Motywa odmowy szczegółowo zestawione są w sprawozdaniu Wydziału krajowego a że są zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, dlatego komisya prawnicza w zupełności je podziela.

Zarazem zastanowić się należy, czy korzystnem jest prowadzenie akcyi intensywnej w kierunku tworzenia nowych sądów powiatowych i przedkładania dalszych projektów w obec tego, że takich projektów co do utworzenia nowych sądów jest już aż 41, tj. taka liczba, która nawet przy najlepszych chęciach miarodajnych czynników nie może liczyć na urzeczywistnienie z krzywdą takich miejscowości, które pod każdym względem wymagają kreowania nowych sądów i to tak we wschodniej jakoteż i zachodniej części kraju.

Co się tyczy wyłączenia gmin poszczególnych z pojedynczych okręgów sądowych a przydzielenia ich do nowych okręgów, należy skonstatować, że sprawy te dość szybko i zgodnie z uchwałami Wysokiego Sejmu zostały pozałatwiane, jak tego dowodzi wyłączenie gmin Juszczyzna, Krasna, Postołówka i Raków Kąt, Budki nieznanowskie, Sapohów, Sanniki i Mistyce, Zaborze i Wólka mazowiecka i t. d. Wiele spraw takich znajduje się w stadyum dochodzenia, niektóre zaś odrębnymi sprawozdaniami Wysokiemu Sejmowi Wydział krajowy przedłożył, które na właściwej drodze zostaną załatwione.

Petycyje gminy Moszczenica i miasteczka Kozłowa o przeniesienie ich do innych okręgów politycznych i sądowych zostały odmownie załatwione, odmowa zaś należycie została uzasadniona.

W odpowiedzi na pismo c. k. Prezydium Namiestnictwa wniesione do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości w przedmiocie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Łącku zaznacza c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, że zajęło się bliżej sprawą utworzenia Sądu obwodowego w Tarnobrzegu i Sądów powiatowych w Baranowie i Majdanie oraz wzięło pod dokładną rozważę popierane obecnie przez Sejm krajowy utworzenie Sądu powiatowego w Zakopanem. O ile dotyczy Sądów powiatowych w Baranowie, Majdanie i Zakopanem, to sprawy te były już przedmiotem uchwał Wydziału Sejmu i nie można na chwilę wątpić, aby Sądy w tych miejscowościach nie były potrzebne, kwestya jest atoli otwarta, co do kreowania Sądu obwodowego w Tarnobrzegu.

Prawomocną uchwałą Sejmu przed dziewięciu laty powziętą, zaznaczył Wysoki Sejm, że należałoby utworzyć nowy Sąd obwodowy w Mielcu.

Wobec tego sądzić wypada, że jeżeli sprawa ewentualnego Sądu obwodowego w Tarnobrzegu ma być rozstrząsaną i badaną, to należałoby poprzednią uchwałę Wysokiego Sejmu dotyczącą nowego Sądu obwodowego w Mielcu reasumować.

Komisya prawnicza nie jest powołana do tego rodzaju wniosku, skoro sama przedstawiała Wysokiemu Sejmowi wniosek na utworzenie Sądu obwodowego w Mielcu, inicjatywę zatem w tej mierze pozostawić musi innym czynnikom, poczem oświadczenie swoje złoży.

Granice kraju.

Sprawa uregulowania granic między powiatem wielickim a krakowskim jakoteż sprawa zmiany granic między Peczyniżynem a Sopowem jest w stadyum dochodzeń, dlatego Wydział krajowy żadnych nie przedstawia wniosków, chociaż wskazanem jest, aby dla uniknięcia zatargów przeciw sprawy te w najbliższej przyszłości zostały załatwione.

Sprawy żandarmeryi.

Już w sprawozdaniu komisji prawniczej z dnia 3. października 1910 zauważyła komisya przekroczenie budżetu wydatków w tym dziale, co się także i obecnie powtórzyło, a to z powodu podwyższenia cen najmu mieszkań.

Wskutek tej uwagi powziął Wysoki Sejm dnia 16. listopada 1910 następującą uchwałę: Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy odnowieniu taryfy kwaterekowej uwzględnione zostało ogólne podrożenie cen mieszkań a odpowiednio do tego zaliczenie poszczególnych miejscowości do odnośnych klas taryfowych, uległo gruntownej zmianie.

Na powyższą uchwałę oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że dochodzenia w sprawie ustanowienia wojskowej taryfy czynszowej przeprowadzone zostały po myśli ustawy kwaterekowej, wynik dochodzeń przedłożono c. k. Ministerstwu obrony krajowej, które ustanowi na okres dziesięciolecia nową taryfę czynszową. Przytem zaznaczyło c. k. Namiestnictwo, że przy dochodzeniach przeprowadzonych przez komisje mieszane, uwzględniono podrożenie cen mieszkań.

Załatwienie tej sprawy dotąd nie nastąpiło.

Na posiedzeniu dnia 5. lutego 1910 powziął Sejm następujące rezolucje:

1) Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, aby wniósł projekt zmiany dotychczasowej ustawy o kwaterekach c. k. Żandarmeryi w tym duchu aby koszta tego kwaterekunku ponoszone były przez Skarb Państwa.

2) Sejm wzywa rząd, aby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych uwzględniał wyłącznie przemysł krajowy.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wprowadził język polski w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w kraju.

Mimo urgensów na powyższe uchwały żadna nie nadeszła odpowiedź, dlatego zdaniem komisji prawniczej wezwania te do c. k. Rządu ponowić należy.

Sprawa dobudowy i rozszerzenia koszar żandarmeryi została ostatecznie załatwioną, plany i kosztorysy sporządzono a Wydział krajowy przedkłada odrębny wniosek o upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki na ten cel.

Sprawy fundacyjne

nie uległy zmianie, dlatego odpada potrzeba czynienia jakichkolwiek uwag.

Sprawy szupasowe.

W załatwieniu poprzedniego sprawozdania komisji prawniczej powziął Wysocki Sejm następującą uchwałę :

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby sprawę ryczałtu szupasowego dotychczas stacyom szupasowym po 30 hal. dziennie od osoby szupaśnika wypłaconego wziął pod rozważę i aby na najbliższej sesji sejmowej z odpowiednimi wnioskami wystąpił.

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy zestawil wydatki roczne na żywienie szupaśników w roku 1910 wyłożone a ze zestawienia tego się okazało, że wydatek roczny licząc po 30 h na osobę wynosił 4.828 K 05 h.

W obec tego, że we wszystkich prowincjach koszta żywienia szupaśnika wynosiły więcej jak w Galicyi, postanowił Wydział krajowy kwotę 30 h podnieść do kwoty 40 h dziennie a wskutek tego podniesienia wydatek na żywienie szupaśników podniósł się do kwoty 6 437 K rocznie.

Nie jest to podniesienie tego rodzaju, aby człowiek z kwoty 40 h mógł żyć dziennie, ale uwzględniając stosunki finansowe kraju oraz tę okoliczność, że na Morawach, Szląsku i na Bukowinie należytości na żywienie szupaśnika nie są wyższe — należy się na razie i tem podwyższeniem zadowolić.

Podwyższenie to należytości za żywienie szupaśników spowodowało zmiany niektórych postanowień dotyczących ryczałtów szupasowych, które w sprawozdaniu Wydziału krajowego są podane i na które Komisya prawnicza wskazuje.

Sprawy propinacyjne.

Stan funduszu propinacyjnego 37 miast zostającego pod zarządem Wydziału krajowego	wynosił po koniec roku 1910 w efektach	11,492 105 K 58 h
zaś gotówką		50.094 „ 24 „

Ponieważ fundusze te poszczególnym miastom zostały wydane po zniesieniu prawa propinacyi — przeto omawianie tej kwestyi odpada.

Rozumie się, że wydane fundusze gminom miejskim stanowią fundusze zarodowe tych gmin.

Sprawy pocztowe.

Najwyższem postanowieniem z dnia 22. listopada 1910 r. utworzony został inspektorat pocztowy, o czym Wydział krajowy pismem c. k. Dyrekcji poczt z 20. stycznia 1911 l 40 został zawiadomiony.

Czy i o ile inspektorat ten przyczyni się do podniesienia służby pocztowej, to przeszłość wykaże.

Zaznaczyć tu wypada, co zresztą Wydział krajowy podnosi, że w Wydziałach powiatowych mnożą się czynności z roku na rok i w miarę potrzeb ludności.

Wydziały powiatowe z natury rzeczy muszą prowadzić korespondencye urzędowe, dlatego były zdania, że korespondencye te winny być wolne od opłaty pocztowej.

W tej mierze odnosiły się liczne Wydziały do Wydziału krajowego, który w ich imieniu postulaty ich z przychylnym przedstawieniem c. k. Dyrekcji poczt przedstawił.

Tak Dyrekcya poczt jakoteż i c. k. Ministerstwo handlu zajęły nieprzychylnie stanowisko pod tym względem.

Jednak Wydział krajowy sprawy tej z oka nie spuszcza, wszedł w porozumienie z Wydziałem krajowym Czech i Styryi a po zbadaniu sprawy rozpocznie wspólną akcyę u c. k. Rządu.

Sprawy dotyczące się ustawodawstwa cywilnego lub karnego.

Od szeregu lat daje się odczuwać potrzeba ustawy emigracyjnej, to też Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. października 1910 uchwalał swą z tegoż dnia wezwał c. k. Rząd o jaknajspieszniejsze przedłożenie ciałom ustawodawczym projektu ustawy emigracyjnej. Dotycząca uchwała podana została do wiadomości c. k. Ministerstwa jeszcze w grudniu 1910 ale niestety c. k. Rząd ani projektu ustawy nie przedłożył, ani też Wys. Sejmowi nie zawiadomił, co w przyszłości czynić zamierza.

Stosunki emigracyjne są opłakane, zagraniczne państwa wedle własnej woli a zawsze z krzywdą dla emigrantów postępują, a niema środka na to dzisiaj w ustawodawstwie austriackiem, aby jakiegokolwiek normy w stosunku do państw zagranicznych wprowadzono.

Pojawiły się wprawdzie w r. 1904 i 1908 projekty rządowe rzekomo emigracyi dotyczące, atoli projekty te nie miały i nie mogły mieć powodzenia, bo obejmowały przeważnie postanowienia, które odnosiły się tylko do żeglugi a z samą emigracją nie miały nic wspólnego.

Z tej przyczyny komisya prawnicza uznając konieczność uregulowania stosunków emigracyjnych, uważa za wskazane, aby wezwanie do Rządu celem przedłożenia projektu ustawy emigracyjnej z całym naciskiem zostało powtórzone.

C. k. Ministerstwo sprawiedliwości żywo zajmuje się sprawą wprowadzenia w Galicyi gminnych urzędów rozjemczych, oraz postępowania upominawczego (Mahnverfahren).

Co do postępowania upominawczego, to tak Komisya prawnicza w sprawozdaniu z 3. października 1910 r., jakoteż i Wydział krajowy odmownie się oświadczyły, uzasadniając w należyty sposób tę odmowę, bowiem w tych warunkach, jakie dzisiaj w kraju pod względem uświadomienia jeszcze istnieją, wprowadzenie tego rodzaju postępowania raczej szkodliwem, a nie korzystnem staćby się musiało.

Inna jest rzecz co do wprowadzenia gminnych urzędów rozjemczych, bo te mogłyby w wysokim stopniu przysiąc z pomocą sądom i uwolnić je od wielkiej części czynności, w każdym jednak razie, należy poddać sprawę tę gruntownej rozwadze, aby przypadkiem przez pospieszne działanie, nie przedsięwzięto coś takiego, coby uzupełnień i poprawek w przyszłości wymagało, a coby niewątpliwie ujemnie na całą sprawę odziaływać musiało.

W tym względzie istnieje wniosek poselski p. Skarbka i towarzyszy z projektem ustawy o ustanowienie w kraju gminnych urzędów rozjemczych, wniosek ten znajduje się w komisji prawniczej, ale z powodu zmiany referenta, musi być ponownie w komisji traktowany, co ile możności w najbliższej przyszłości

stać się powinno, a dotyczące wnioski Wysokiemu Sejmowi po należytem rozpatrzeniu sprawy zostaną przedłożone.

Jakkolwiek uwagi obecnie się zamieścić się mające, nie dotyczą ściśle samego ustawodawstwa jako takiego, to przecież komisya prawnicza uważa za stosowne przypomnieć c. k. Rządowi uchwały Sejmu dotyczące więcej administracyi, a w szczególności aby wydano zarządzenia, by przy wszystkich sądach, urządzono odpowiednie poczekalnie dla stron, aby utworzono urzędy geometrów ewidencyjnych w siedzibie tych sądów powiatowych, gdzie ich dotychczas niema, aby wreszcie celem oszczędzenia ludności kosztów komisyjnych zarządzono spisywanie aktów sapadkowych w sądach.

Na dotyczące uchwały sejmowe c. k. Rząd mało zdaje się zwracał uwagi, a przecież są to rzeczy konieczne, wymaga tego powaga instytucyi sądowych a przytem wymiar sprawiedliwości staje się więcej sprężystym i właściwym. Zwrócić też należy c. k. Rządowi w tem miejscu uwagę na nieodpowiedni w wielkiej części pomieszczenie sądów w budynkach najętych, ciasnych, często wilgotnych, a zatem wcale do urzędowania się nie nadających a z powodu wygórowanych czynszów najmu, więcej kosztów skarbowi Państwa przysparzających, aniżeli wtenczas kiedyby sądy w budynkach rządowych pomieszczonymi były. Jedną z takich rażących spraw jest po prostu buda budynku sądowego w Tarnowie, a ten jaki jest, urąga wszelkiej możliwości.

Zapomogi i subwencye.

Udzielone przez Wysoki Sejm uchwałą z 16. listopada 1910 subwencye na r. 1911 rozdzielił Wydział krajowy, zgodnie z intencjami Sejmu. W tej mierze przedkłada wykazy, w jaki sposób rozdział nastąpił, dlatego Komisya prawnicza, nie mając pod tym względem nic do podniesienia, powołuje się na dotyczące sprawozdanie Wydziału krajowego.

Sprawy utrzymywania i wychowywania ubogich sierót, tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych, lub narażonych na zaniedbanie.

Sprawy te są na ogół pierwszorzędnej wagi, wymagają wszechstronnego zbadania, a następnie uregulowania, a rzeczą jest Państwa, aby przeciw raz ustawa o przymusowem wychowaniu młodzieży (Fürsorgeerziehung) wydaną została i Wydział krajowy galicyjski i Wydział krajowy czeski sprawą tą sumiennie się zajmują, odpowiednie wnoszą memoriały i wpływają na swoje reprezentacye we Wiedniu, aby sprawy tej z oka nie spuszczały. Dotyczący projekt ustawy, już został przedłożony, idzie tylko o to, aby projekt ten stał się ustawą, co przy niezawodnie dobrych chęciach reprezentacyj krajowych, w najbliższej przyszłości stać się powinno.

O ile wiadomo z notatek dziennikarskich, uchwale Wysokiego Sejmu z 19. października 1910, w myśl której wezwano Rząd, ażeby jak najspieszniej przedłożył Radzie Państwa projekt ustawy, dotyczącej kas sierocych, zadość się stało, bowiem projekt taki na ostatniej sesyi parlamentarnej został przedłożony i uchwalony. Jaki będzie efekt finansowy, na podstawie tej ustawy dla kraju, tego na razie przewidzieć nie można, w każdym jednak razie to jest pewnem, że fundusze

na wychowanie dzieci, conajmniej w tej wysokości i w tej liczbie jak dotąd się znajdują.

Wedle sprawozdania Wydziału krajowego na utrzymaniu i wychowaniu kosztem i przy pomocy krajowego funduszu sierocego, było z końcem września 1911 r. dzieci razem 448, czyli mniej o 36 sierót aniżeli w latach poprzednich. Ten ubytek nie jest pocieszającym, wobec wzrastającego upadku moralnego małoletnich dzieci opuszczonych i na opuszczenie narażonych. Wprawdzie Wydział krajowy zestawiając wydatki na utrzymanie dzieci małoletnich wykazał, że utrzymanie kosztowało w r. 1911 — 99.276 koron i że ta suma znalazła się bez naruszenia kapitału 250.000 koron, co do którego Sejm uchwałą z dnia 19. października 1910 upoważnił Wydział krajowy do korzystania z tego funduszu na cel powyższy, wprawdzie manipulacja ścisła i oszczędność jest niewątpliwie uznania godną, ale przecież w sprawach ogółu obchodzących, na których społeczeństwu najwięcej zależeć powinno, jak przysparzania sobie uczciwych i moralnych obywateli, oszczędność taka może nie jest wskazaną, a Komisya sądzi, że należało raczej liczbę sierót na wychowanie i utrzymanie branych powiększyć, a nie umniejszyć, bowiem przez to spada na instytucje prywatne, które wychowaniem sierót się zajmują, większy ciężar, któremu te instytucje zasilane prywatną dobroczynnością poddać nie są w stanie. Oszczędność w tym względzie społeczeństwu na dobre wyjście nie może, to też unikać by jej należało.

Krajowa osada poprawcza dla nieletnich przestępców w Przedzielnicy.

W sprawozdaniu Wydziału krajowego zauważyć się daje w tej sprawie pewnego rodzaju przewlekanie, które Wydział krajowy tłumaczy z jednej strony w części nieprzychylnem stanowiskiem c. k. Rządu pod względem przyczynienia się do kosztów budowy osady poprawczej, pomimo że c. k. Rząd w myśl obowiązującej ustawy państwowej, obowiązany jest do przyczynienia się do kosztów budowy 40% sumy kosztorysowej. W tej mierze czyni Wydział krajowy starania, aby dodatek państwowy podwyższony został. Z drugiej strony tłumaczy Wydział krajowy opóźnienie w budowie potrzebą budowy drogi w Przedzielnicy do stacji kolejowej w Nowem Mieście, która to droga z wiosną 1912 r. ukończoną i do użytku oddaną zostanie.

Niewątpliwie droga była potrzebną, ale przypuszczać trzeba, że wcześniej skończoną być mogła, gdyby dołożono trochę więcej energii. Skoro jednak już jest zapewnienie, że droga z wiosną 1912 r. będzie ukończoną i skoro, co skonstatować należy, licytacja ofertowa już rozpisana została na podstawie planów i kosztorysów, trzeba więc mieć nadzieję, że dzieło, na które zwrócone są oczy całego społeczeństwa kraju, przecież do skutku doprowadzone zostanie. Czas najwyższy, aby na polu poprawy i podniesienia poziomu moralnego u małoletnich przestępców nastąpił zwrot, bo z coraz więcej powtarzających się wypadków, czyto kradzieży, czy innych przestępstw wyprowadzić należy przestrożę, że tak dalej iść nie może, jeżeli najniższa warstwa społeczeństwa ma iść drogą właściwą, a nie stać się czynnikiem rozkładowym w Państwie. Pomieszczenie choćby w części takich małoletnich przestępców w zakładzie poprawczym musi dodatnio wpłynąć na podniesienie się poziomu moralnego, a pewność, że małoletni przestępca może być zamkniętym i do pracy zmuszonym, wpłynie także niewątpliwie w dodatni sposób na takich małoletnich, którzy skłonność do przestępstw ukazują.

Zwierzchność gminna w Przedzielnicy mając zamiar budowania szkoły, wniosła podanie do Wydziału krajowego o sprzedanie jej na rzecz funduszu szkolnego miejscowego 1-go morga gruntu za cenę 2.500 koron z parceli dworskiej l. 1.872. Na te transakcye Wydział krajowy się zgodził a raz i dlatego, że cena kupna jest bardzo dobra, a powtóre i dlatego, że sprzedaż morga gruntu wcale na całość przyszłej osady poprawczej ujemnie nie wpłynie. Ponieważ transakcya taka wymaga uchwały sejmowej a następnie zezwolenia cesarskiego, przeto Wydział krajowy przedkłada w swem sprawozdaniu wnioski dotyczący tej sprawy.

Na te uwagi komisya prawnicza się ogranicza, wskazuje na wyczerpujące sprawozdanie Wydziału krajowego i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału kraj. z czynności Dep. VI. Wydziału kraj. za czas od 1. lipca 1910 do 30. września 1911.

2) Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wniósł projekt zmiany dotychczasowej ustawy o kwaterekach c. k. żandarmeryi w tym duchu, aby koszta tego kwatunku ponoszone były przez Skarb Państwa.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych, uwzględniał wyłącznie przemysł krajowy.

4) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wprowadził język polski w urzędowaniu c. k. Żandarmeryi w kraju.

5) Sejm ponawia uchwały swoje z lat poprzednich dotyczące otwarcia nowych sądów obwodowych i powiatowych i wzywa c. k. Rząd, aby utworzył sądy obwodowe w Białej, Bochni, Nowym Targu i Żółkwi, tudzież sądy powiatowe w Baranowie, Jagielnicy, Jezierzanach, Strzeliskach nowych, Uścierykach, Zawalowie, Jaryczowie, Kozłowie, Magierowie i Zakopanem.

6) Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd o jak najspieszniejsze przedłożenie ciałom ustawodawczym projektu ustawy emigracyjnej.

7) Sejm poleca Wydziałowi kraj., aby budowę kraj. osady poprawczej dla nieletnich przestępców w Przedzielnicy jak najspieszniej rozpoczął.

8) Sejm upoważnia Wydział kraj. do odstąpienia miejscowemu funduszowi szkolnemu w Przedzielnicy pod budowę szkoły jednego morga gruntu z parceli gruntowej lk. 1872 należącego do majątności funduszowej w Przedzielnicy za cenę 2.500 K., równocześnie upoważnia Wydział kraj. do zawarcia z miejscowym funduszem szkolnym w Przedzielnicy, odnośnego kontraktu kupna sprzedaży.

Zastępca przewodniczącego:

A. Brunicki, w. r.

Sprawozdawca:

Maiss, w. r.

